

EIGEN HOF NATUURLIJK TUINIEREN OP VEENGROND

Door: Lucy Schothorst

NATTE GROND ONDER DE VOETEN: HOE NATUURLIJK-TUINIER JE DAAR NU 'T BESTE OP?

Deze vraag stelden wij ons in het Jaar van de Bodem 2015 en met de 5e workshop in het zicht in het kader van het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren traject, leek dat een uitstekend onderwerp. Op wat voor grond zaten we nu eigenlijk? Volgens de overlevering op veen, maar klopte dat ook? En al die nattigheid en explosies van lichtgroene plantjes: had dat er iets mee te maken?

De AVVN begeleider ging op zoek naar een deskundige en wie kon dat beter zijn dan de heer Rinus Hofs van het Thijssesepark in Amstelveen. Op 2 april 2016 hield de heer Hofs voor een grote groep Eigen Hoffers een boeiend verhaal over "hun kapitaal" en hoe daarmee om te gaan. Hieronder een impressie daarvan.

DE BODEM VAN EIGEN HOF

Eigen Hof ligt laag: op hoogtekarten is dat duidelijk te

zien; de bodem is behoorlijk ingeklonken wat niemand zal verbazen. Het ligt 1,5 – 2 m onder NAP en zakt elk jaar verder, zo'n 2 cm. Om verder inklinken tegen te gaan wordt het waterpeil tegenwoordig hoger dan vroeger afgesteld en zo constant mogelijk. Of de grond schoon is na ¼ eeuw tuindergebruik? Niet helemaal bekend.

Onder onze "teeltlaag" bestaat de bodem van Eigen Hof vrijwel geheel uit veen, laagveen wel te verstaan. Laagveen ontstaat onder invloed van grondwater en wordt gevormd door rietveen en bosveen in moerassige gebieden met een hoge grondwaterspiegel. Hoogveen wordt gevormd met veenmosveen, dat groeit boven de waterspiegel onder invloed van regenwater in gebieden met een slechte afwatering (bijv. door een keilemlaag)

Al lopend over ons complex boorden we (of liever dhr. Hofs) in de grond: tot voorbij ca. 2 m diepte, zo'n 2000 jaar terug tot voorbij het jaar 0. Op ca. 1,5 m vonden we

een dun kleilaagje (ca.2- 3 cm), maar verder veen. We kregen uitleg van wat we nu eigenlijk zagen: plantresten, boomresten, laagje klei (grijs), een botje, roestbruine lagen: prachtig veen dus. Want veen is afgestorven resten van bomen, struiken en planten. Het ontstaat in een moerassig gebied afgesloten van zuurstof. Het is geen verweerd gesteente zoals zand en klei en wordt niet afgezet door wind, ijs, rivier of zee.

Heel lang geleden was er heel veel veen in Nederland, nu nog maar 8% van alle grond. Geen wonder dat veen niet in de tuinboeken voorkomt, vrijwel geen tuinboekenschrijver tuiniert op veen. Op andere Amsterdamse tuinparken zal de grond waarschijnlijk veelal meer gemengd zijn met klei, afhankelijk van de ligging.

Goede grond geeft goede oogst. In goede aarde zit een gezond bodemleven van eten en gegeten worden: levende planten, plantenresten, bacteriën, schimmels, potwormen, regenwormen, aaltjes, mijten, springstaartjes. Met voldoende humus (verteerde planten), lucht (zuurstof, koolzuur, stikstof), water, mineralen en zouten en een goede bodemstructuur.

VEENGROND

Veengrond bestaat uit 30% organische stof, 0% lutum (kleivormende deeltjes < 2 micrometer).

Voordelen: goed vochthoudend, niet droogtegevoelig, goed kluithoudend en (tja ...) gemakkelijk te bewerken.

Nadelen: vaak erg vochtig, schimmelgevoelig, lang koud en geringe draagkracht.

Wat doe je nu aan die nadelen? Verbeteren van de bodemstructuur en zonodig van de zuurgraad.

VERBETEREN BODEMSTRUCTUUR

Volgens oudere tuinders: grond "verarmen", scherp zand erdoor, ongeveer elk jaar een kuub. Zand is zwaar, zakt er zo weer uit weg, dus dat moet je blijven doen.

Uit de workshop leerden we andere mogelijkheden: steensplit of grit erdoor werken kan ook, lavasplit is ook prima. Vermiculiet is niet zwaar en kan er ook doorheen (sommige kattenbakkorrels bestaan uit een soortgelijk iets). En vooral niet te vroeg spitten: is een koude kledderboel. Je kunt zelf een mix maken van goede grond met als basis je eigen compost.

ZUURGRAAD (PH)

Voor de groei van groente- en siergewassen is de

boring in de Heemtuin

het resultaat wordt bekeken

zuurtegraad belangrijk. Veen heeft een pH van 5.0, zand 5-6.0, klei 6.5-7.2.

Toch is de zuurtegraad van de bovenlaag op Eigen Hof vaak niet 5.0, meestal wat minder zuur op veelbewerkte tuingedeelten.

Gras en gazon bekalk je in de winter bij een pH van 5 met 50gr/m², bij een pH van 6 met 10 gr/m². Bij pH 5 of minder heb je veel plezier van heide, rhododendron, camelia, juniperus, pierris.

Bij een pH van 6 is je tuin prima geschikt voor algemeen gebruik, moestuin en fruitbomen. Mits ... de grondwaterspiegel niet te hoog is ...

Een analyse van je grond laten maken (bijv. bij de AVVN) voor bemestingsadvies werkt ook heel goed. Geschikte meststoffen voor veengrond zijn: stalmest door de grond gemengd voor ophoging en beplanting.

Die mest moet wel door planten opgegeten worden en niet uitspoelen in het grondwater.

Organische mest: bloedmeel (N) wanneer geelgroen i.p.v. diepgroen, beendermeel (P) wanneer loodglanskleur op hangende bladeren, vinassekali (K) wanneer bleke uiteinden aan bladeren.

Bemesten in het voorjaar, naar behoefte in juni herhalen voor gazon, rozen en moestuin. Tekorten aan andere mineralen kunnen planten er ook ziek uit laten zien.

BODEMDALING

Eigen Hof heeft heel veel bomen: is dat goed of niet? Het helpt niet, geeft veel inklinking van de grond. Dus dan moet je nog meer ophogen dan de compensatie voor de normale daling.

Wat wel helpt is: een hoge waterstand tijdens het groeiseizoen, het voorkomen van uitdroging van de

teeltlaag, ophogen met gebiedseigen veen, bagger, groene compost, bio potgrond, bio tuingrond, bio kokosafval of i.d.

Hergebruik van groenafval dat op den lange duur weer verteert in de grond en creatief grondgebruik zijn ook goede methoden. Bijv. gedeeltes ophogen met muurtjes van oude stenen, kruidenheuvels, verhoogd aanplanten van fruitbomen. Moestuiniereen kan ook in verhoogde bakken, potten, zakken, etc.

Met de Tegeltjeswijsheid: **“99% van tuinieren bestaat uit het uitrukken van plantjes”** werden de plaagplanten en plaagdieren onder de aandacht gebracht die je niet liever niet overal ziet.

Hoe dan? Een wiedmes doet het heel goed als het uitrukken wat moeizaam is: afsnijden bij de voet in de aarde. Geen groen kunnen vormen put de plant uit. Een wiedmes is een soort heel groot, scherp, stevig model aardappelschilmes.

Ook is er nog een andere remedie: de bodembedekker. Eigen Hof heeft veel (boom)schaduw: de Elfenbloem (*Epimedium pinnatum*) is daar heel geschikt voor: wintergroen, gele bloemen in de lente op wat vochtige grond. Geschikte winterkale heesters: hortensia en hydrangea, doen het goed op vochtige grond, bloei juni – september, op zure grond worden ze blauw.

Er is nog veel en veel meer: kijk goed bij de buren, bij oudere tuinen: daar zie je vaak planten en struiken die het heel goed doen op dezelfde grond. Op de facebook pagina van Eigen Hof Natuurlijk Tuinieren (nt.eh.amsterdam) proberen enthousiaste veentuinders een plantenlijst voor veengrond samen te stellen: er staat al best wat op, maar suggesties zijn welkom. 🌻

